

Роль координаційної функції в процесі управління організацією

Громова О.Є.

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Вінницького фінансово-економічного університету

У статті викладено вплив інноваційних технологій на виробництво та різні види діяльності, що впливає на розвиток систем управління і в кінцевому підсумку – на процес координації діяльності посадових осіб та підприємства в цілому. Визначено роль та місце координаційної функції за взаємодії всіх складників організації на користь виконання поставлених завдань.

Ключові слова: координація, управління, функція, механізм, організація.

Громова О.Є. РОЛЬ КООРДИНАЦИОННОЙ ФУНКЦИИ В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ

В статье изложено влияние инновационных технологий на производство и различные виды деятельности, что влияет на развитие систем управления и в конечном результате – на процесс координации деятельности должностных лиц и предприятия в целом. Определены роль и место координационной функции при взаимодействии всех составляющих организации в пользу выполнения поставленных задач.

Ключевые слова: координация, управление, функция, механизм, организация.

Hromova O.Ye. IMPORTANCE OF COORDINATION FUNCTIONS IN THE MANAGEMENT ORGANIZATION

The article highlights the influence of the innovation technologies on the manufacture and various activities that affect the development of control systems and ultimately the process of coordinating the activities of officials and businesses as a whole. The role and place of the coordination function in the interaction of all components for the required tasks are determined.

Keywords: coordination, management, function, mechanism, organization.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Час, в який ми живемо, – епоха змін. Наше суспільство здійснює винятково важку, багато в чому суперечливу, але історично неминучу і необоротну перебудову. У соціально-політичному житті це – перехід від тоталітаризму до демократії. Такі зміни в суспільстві, в економіці, у всьому нашому життєвому устрої складні тим, що вони вимагають зміни нас самих. Важлива частина цієї зміни, як показує світовий досвід, – збагнення науки і мистецтва менеджменту.

Менеджмент хоча й відіграє цілком певну роль в організації, проте нібито пронизує всю організацію, торкаючись і зачіпаючи практично всі сфери її діяльності. Проте за всього різноманіття взаємодії менеджменту й організації можна достатньо чітко встановити межі діяльності, яка становить зміст менеджменту, а також достатньо чітко визначити суб'єктів управлінської діяльності – менеджерів.

Управління організацією – це безперервний процес впливу на продуктивність працівника, групи або організації в цілому для досягнення найкращих результатів з позиції поставленої мети [1].

Управління розглядається як процес, тому що робота щодо досягнення цілей за допомогою інших – це не якась одноразова дія, а серія безперервних взаємозв'язаних дій. Управління не еквівалентно всій діяльності організації щодо досягнення кінцевої мети, а включає тільки ті функції і дії, які пов'язані з координацією і встановленням взаємодії всередині організації зі спонуканням до здійснення виробничої та інших видів діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на всю різноманітність видів і типів організацій, усім процесам управління в них притаманна наявність загалом однорідних видів діяльності. Їх називають управлінськими функціями. Кожна управлінська функція теж є процесом, тому що також складається із серії взаємозв'язаних дій. Процес управління є загальною сумою всіх функцій.

Можна згрупувати всі види управлінської діяльності в основні функції управління: аналіз, планування і прогнозування, організація і координація, комунікація, мотивація, контроль.

Огляд літературних джерел показав, що питанню управлінської діяльності та її функцій приділено увагу як вітчизняних, так і закордонних учених та економістів. Дані питання роз-

глядалися в працях Весніна В. [1], Гравіна В., Дятлова В. [2], Єгорова Д. [3], Б. Мільнера [4], Г. Мінцберга [5], Мескона М. [6], Девіда А., Стефана П. [7], Стадник В. [8], Шегди А. [9] та ін. Проте висвітлення є фрагментарним та потребує подальшої деталізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розгляд функцій управління організацією. Управління розглядається як процес, оскільки робота для досягнення мети за допомогою іншої – це не якась одноразова дія, а серія безперервних взаємопов'язаних дій. Ці дії, кожна з яких сама по собі є процесом, дуже важливі для успіху організації. Їх називають управлінськими функціями. Кожна управлінська функція також є процесом, тому що складається із серії взаємопов'язаних дій.

Для досягнення поставленої мети в процесі роботи необхідно виявити суть і розглянути класифікацію функцій управління; визначити зміст функцій управління: аналізу, планування і прогнозування, організації і координації, комунікації, мотивації, контролю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність в управлінні виникає з кооперації і розподілу праці тоді, коли робота здійснюється багатьма особами.

Організація – це розподіл ролей, завдань, інформації й інших ресурсів, процесів, методів і технологій, комунікації, відповідальності і повноважень на підприємстві [2]. Організаторська функція припускає також розподіл і впровадження процедур, покликаних забезпечити виконання завдань організації. Організація має місце в рамках будь-якої установи або підприємства. Зафіксований і формально закріплений розподіл праці по управлінню оформлюється у вигляді організаційної структури.

Координація як функція менеджменту – процес, спрямований на забезпечення пропорційного і гармонічного розвитку різних сторін (виробничої, технічної, фінансової та ін.) об'єкта за оптимальних витрат матеріальних, фінансових і трудових ресурсів [3].

Для більшості керівників-практиків організація як поняття означає свідомо формалізовану структуру ролей або посадових обов'язків, тому вони вважають, що займаються організаційною роботою, коли впроваджують подібну структуру. Процес організації безпосередньо пов'язаний із такими аспектами управління, як процес, система, структура, технологія, ресурси.

Координація як функція менеджменту є видом діяльності щодо узгодження й упоряд-

кування зусиль об'єднаних загальною метою і спільною діяльністю людей у виробничо-господарських організаціях, учасників виконання того або іншого завдання (рис. 1). Координація забезпечує взаємодію різних частин організації на користь виконання завдань, що стоять перед нею. Координація конкретно визначає, хто, що і коли робить, з ким і як взаємодіє, в якому порядку передає власні результати праці іншим учасникам діяльності і користується їх результатами.

Рис. 1. Координація як функція менеджменту

В організаціях, орієнтованих на довготривале функціонування, координація розглядається як доповнення і розширення функції організації.

У процесі реалізації даної функції керівниками вищих рівнів часто здійснюється переважно лише координація зовнішніх зв'язків у рамках галузевого, регіонального, муніципального управління. В інших випадках, наприклад під час формування програмно-орієнтованих систем типу творчих груп, координація стає основною організуючою функцією, оскільки в даних системах потрібна не жорстка формалізація, а лише узгодженість творчих зусиль, цілеспрямованість на ідеї, їх мотивованість.

Основні пріоритети координації – узгодження, збалансованість, рівновага, страхування, резервування, керованість.

Координація здійснюється за допомогою організаційних структур, а також за допомогою створення робочих груп, інформаційних систем, призначення координатора.

Координація за допомогою інформаційних систем припускає обмін інформацією всередині підрозділів і між ними за допомогою комп'ютерної мережі. Така інформаційна система дає змогу складати і поширювати електронним способом звіти, пам'ятні записки, бюлетені й інші документи.

Спільна робота окремих співробітників, що усвідомлюють необхідність об'єднання зусиль, буде найбільш ефективна тільки у

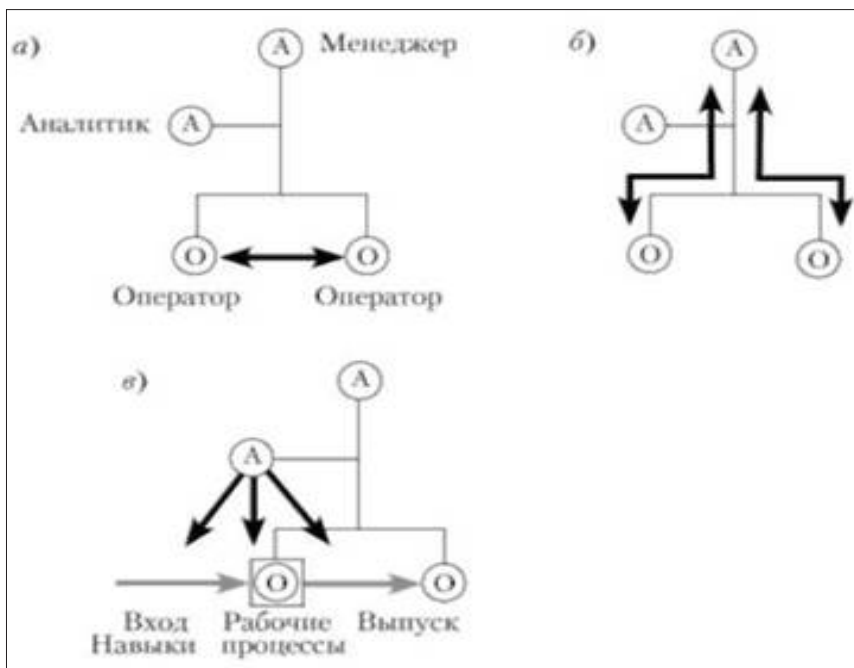

Рис. 2. Механізми координації [4; 5]

разі чіткого розуміння кожним із них своєї ролі в колективних зусиллях і того, як ці ролі взаємозв'язані. Це положення рівною мірою вірно і для комерційного підприємства, і для урядової установи. Створення і підтримка системи ролей здійснюється за допомогою організаційної функції управління.

Раціонально здійснювана організація повинна включати:

- наявність цілей, постановка яких є завданням планування;
- чітке визначення основних обов'язків або сфер діяльності;
- певну свободу дій або повноважень, щоб індивід, що діє в даній ролі, знав, що особисто він може зробити для отримання бажаних результатів;
- своєчасне і достатньо повне забезпечення інформацією.

Координація може здійснюватися в різних формах, які можна назвати механізмами координації (хоча не менше вони пов'язані з контролем і комунікаціями).

Одним із механізмів координування є формулювання і повідомлення всім співробітникам цілей організації в цілому, а також кожного з підрозділів у зв'язку із цими загальними цілями. У принципі кожна функція управління відіграє певну роль у координуванні діяльності організації.

Г. Мінцберг виділив п'ять основних координаційних механізмів, що розкривають способи, за допомогою яких організації координують свою діяльність:

- взаємне узгодження;
- прямий контроль;
- стандартизація робочих процесів;
- стандартизація випуску;
- стандартизація навичок і знань (кваліфікації).

Взаємне узгодження сприяє координації праці завдяки простому процесу неформальних комунікацій. Розглянемо механізми координації, запропоновані Г. Мінцбергом і Б.З. Мільнером (рис. 2).

Координація забезпечує узгодженість у часі й просторі дій органів управління та поса-

дових осіб, а також між системою в цілому і зовнішнім середовищем. Функція координації відіграє в управлінні виробництвом роль, яку образно можна порівняти з роллю диригента в оркестрі. Саме завдяки їй забезпечується динамізм системи виробництва, створюється гармонія взаємозв'язків виробничих підрозділів, здійснюється маневр матеріальними та трудовими ресурсами всередині підприємства у зв'язку зі зміною техніко-економічних завдань.

Висновки з цього дослідження. Взаємини людей у рамках будь-якого підприємства або установи потребують організації та координації своїх дій. Організація має місце в рамках будь-якої установи або підприємства. Зафіксований і формально закріплений розподіл праці з управління оформлюється у вигляді організаційної структури. Координація забезпечує взаємодію різних частин організації на користь виконання завдань, що стоять перед нею.

Координація як функція менеджменту – процес, спрямований на забезпечення пропорційного і гармонічного розвитку різних сторін (виробничої, технічної, фінансової та ін.) об'єкта за оптимальних витрат матеріальних, фінансових і трудових ресурсів.

Координація здійснюється за допомогою організаційних структур, а також за допомогою створення робочих груп, інформаційних систем, призначення координатора.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Веснин В.Р. Менеджмент : [учебник] / В.Р. Веснин. – М. : Велби ; Проспект, 2009. – 504 с.
2. Гравин В. Дятлов В. Основы менеджмента : [учебник] / В. Гравин, В. Дятлов. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 608 с.
3. Егоров Д.Ю. Социальные организации: современные принципы построения управления / Д.Ю. Егоров // РЭЖ. – 2010. – № 7. – С. 23–28.
4. Мильнер Б.З. Теория организации / Б.З. Мильнер. – М. : Инфра-М, 2001.
5. Минцберг Г. Структура в кулаке / Г. Минцберг ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 2002.
6. Основы менеджмента / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури ; пер. с англ. – М. : Дело ЛТД, 1994. – 702 с.
7. Робінс С.П., Деченсо Д.А. Основи менеджменту / С.П. Робінс, Д.А. Деченсо ; пер. з англ. А. Олійник [та ін.]. – К. : Основи, 2009. – 671 с.
8. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент : [посібник] / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К. : Академвидав, 2009. – 464 с.
9. Шегда А.В. Менеджмент : [підручник] / А.В. Шегда. – К. : Знання, 2005. – 687 с.